

Mediawijsheid

Overgenomen uit de Saambinder : najaar 2009 – deel 2 t/m deel 5

Speelfilm kijken is geen spelletje

Het is hard gegaan. Nog maar enkele jaren geleden waren speelfilms alleen maar te zien in de bioscoop, op de televisie en op video. En een video moest je kopen in de winkel of huren bij een videotheek. Bovendien moest je er een apart apparaat voor hebben. Veel gemeenteleden hadden zo'n apparaat niet, en zeker geen televisie. In de bioscoop kwam je niet. Nu ja, stiekem misschien. Want, een speelfilm was iets van de wereld. In 2006 bekeken gemiddeld negen van de tien reformatorische jongeren speelfilms via dvd, zo bleek uit een onderzoek van het Reformatorisch Dagblad. Intussen is het 2009. Bijna drie jaar verder heeft de ervaring geleerd dat jongeren uit de Gereformeerde Gemeenten niet minder zijn gaan kijken. Integendeel. De dvd-speler heeft de cd-speler vervangen in de computer en er verschijnen alleen maar meer speelfilms op dvd. Alles wat jongeren 'missen' omdat er thuis geen televisie staat, kunnen ze inhalen via de dvd. En ouders kijken nogal eens mee. De drempels zijn enorm laag geworden, zeker in vergelijking met vroeger. Zelfs op de gezinsbeurs Wegwijs en in de reformatorische boekhandels liggen ze. Niet al te heftig, maar toch: Snuf de hond, Het kleine huis op de prairie, Dik Trom of Swiebertje. Een lagere drempel kan bijna niet. Daarbij komt dat het bekijken van een film aantrekkelijk is. Je betreedt een andere, een gave, spannende en prikkelende wereld. Je maakt de mooiste en heftigste avonturen mee vanuit je luie stoel. Het is voor veel jongeren een vaste vorm van ontspanning geworden. 'Je kunt toch niet altijd met zware dingen bezig zijn?'

Snuf de hond

Maar er is meer te zeggen. Speelfilm kijken is echt geen spelletje. Een film als "Snuf de hond" is niet zo onschuldig als het lijkt. Binnen tien minuten ben je getuige van een gebed aan tafel. Los van het feit dat je zoiets heiligs niet moet willen naspelen, wordt de heiligheid van het gebed op dat moment ook nog eens met voeten getreden. Hoe valt dit te rijmen met de manier waarop de Heere wil dat wij tot Hem komen in het gebed? Hij is heilig, wij zijn onheilig. 'Dient den HEERE met vreze, en verheugt u met beving' (Psalm 2:11). Dat het boek "Snuf de hond" voor 'christelijk' doorgaat en door de meeste jongens uit onze gemeenten gelezen is, maakt het allemaal extra aantrekkelijk. De film is bovendien gemaakt in samenwerking met de Evangelische Omroep en wordt volop in reformatorische boekhandels verkocht. Het maakt het er allemaal niet duidelijker op. Het tekent iets van de dubbelheid die er momenteel is. We wijzen televisie af, maar staan de speelfilm oogluikend toe. Zolang het "Snuf de hond" en "Kruimeltje" is, vooruit dan maar. Terwijl (bijna) niemand stopt met kijken als deze films eenmaal de revue zijn gepasseerd. Er worden steeds heftiger films bekeken. Zo wennen we langzaam -maar zeker!- aan toneelspel, grof taalgebruik, geweld, erotiek

en allerlei andere zonden. Komt bijvoorbeeld het gemakkelijker denken over seksualiteit niet vooral hier vandaan? Jongeren ervaren seksuele uitingen doorgaans niet meer als schokkend. Ze zien het bij wijze van spreken elke dag. De zonde sijpelt binnen. Het is allemaal niet echt, het wordt nagespeeld, maar we genieten er wel van. Is dat geen zonde?

Nee tegen dvd

Een duidelijk "nee" tegen de speelfilm is de enige manier om niet meegevoerd te worden in een schijnwereld waarin uiteindelijk de zonde gediend wordt. Wie namelijk eenmaal begint met kijken, kan er niet meer mee stoppen. Het gaat van kwaad tot erger. De praktijk laat dit overduidelijk zien. De meeste films hebben bovendien een zondige inhoud. Jongeren geven dat zelf ook toe: 'Dan kun je helemaal niets meer kijken!' Op de meeste jongerenavonden geven jongeren vaak zelf het enige goede antwoord...

Is deze scherpe stelling -geen speelfilm- wel realistisch als negen van de tien jongeren dvd's bekijken? Het zou aangrijpend zijn als het echt te laat zou zijn, maar moet het niet vooral gaan om de eer van God in ons leven? Om gehoorzaamheid aan Zijn Woord? Dat is de norm. God verdraagt geen zonde. Hij toernt erover (1 Koningen 9:18). Het doet Hem verdriet. Bovendien, veel jongeren zien veel meer in acteur James Bond dan in de Heere Jezus. Dat zegt iets over de plaats die films innemen in hun leven. Het laat aan de andere kant ook zien welke plaats de Heere en Zijn dienst in hun leven hebben. Aangrijpend pijnlijk. Maar van nature is er toch geen plaats voor de Heere in ons leven? En de Heere dienen, dat is toch iets voor Zijn kinderen? En dat ben ik niet; later misschien... Het is een list van satan. Hij laat ons denken dat het allemaal niet zo erg is. Dat we later wel kunnen stoppen met kijken en dan de Heere wel kunnen zoeken. Maar we kunnen de verleiding niet aan. De zonde sluit zo naadloos aan bij ons verdorven bestaan. Als het op ons afkomt, kunnen we er niet onderuit. Bovendien, onbekeerd zondigen is niet minder erg. En wachten op 'later' betekent onze ondergang. De Catechismus noemt de duivel, de wereld en ons eigen vlees niet voor niets doodsvijanden. Daar mogen we niet mee spelen. We moeten ze haten en vlieden. De Heere Jezus zag het flirten met de zonde ook gebeuren in Pergamus. Hij waarschuwt: 'Maar Ik heb enige weinige dingen tegen u, dat gij aldaar hebt die de lering van Bileam houden, die Balak leerde den kinderen Israëls een aanstoot voor te werpen, opdat zij zouden afgodenoffer eten en hoereren' (Openbaring 2:14). Bileam adviseerde Balak het volk Israël te verleiden tot afgodendienst en overspel (zie Numeri 31:16 en Numeri 25). Het lukte. Het volk viel massaal voor de verleidingen, vooral die van de hoererie. Maar zondigen is niet vrijblijvend. Het is het overschrijden van een door God getrokken grens. De gevolgen waren ontzettend. Als gevolg van deze stuitende zonden stierven er 24.000 aan een plaag.

Terugkeer mogelijk

We staan vandaag aan dezelfde verleidingen bloot. Het is alsof satan tegen de wereld zegt 'Geef refo-jongeren speelfilms op dvd, zodat ze de enige ware God gaan verlaten en (genieten van) overspel bedrijven. Met een beetje geluk doen ouders er niets tegen of kijken ze zelfs mee'. De Heere is lankmoedig, groot van geduld. Maar zondigen heeft consequenties. De Heere ziet het niet door de vingers. Hij komt terug op het kijken van

speelfilms. Op het verspillen van de genadetijd, op het genieten van de zonde, op het heen leven over je geweten vanwege de zondige opwindende die de film veroorzaakt. Neem toch de vermaning van Christus aan Pergamus ter harte: 'Bekeer u; en zo niet, Ik zal u haastelijk bij komen, en zal tegen hen krijg voeren met het zwaard Mijnsmonds' (Openbaring 2:16). Terugkeer is mogelijk. Ook als gezin. Als je samen te ver bent gegaan in het kijken naar speelfilms en het zo moeilijk is om daar een punt achter te zetten, laat dan de brief van Koning Jezus aan Pergamus aanleiding zijn om het gesprek daarover te openen. Bid om de hulp en de leiding van de Heilige Geest. Om de Heere en elkaar de zonden te belijden en weder te keren tot de Heere. De Heere Jezus zal straks Rechter zijn, maar nu is Hij nog Redder. Als je je vrije tijd vaak hebt gevuld met speelfilms, lijkt het heel moeilijk om voortaan zonder te leven. Wat moet je dan doen in je vrije tijd? Zeker in een gezin moeten ouders zich inspannen om hun kinderen een verantwoorde vrijetijdsbesteding te bieden. Goede boeken, (gezins)spellen, jeugdwerk, op pad gaan in de natuur, aandacht hebben voor cultuur, hobby's en verantwoorde lichaamsbeweging moeten worden gestimuleerd. Het gesprek hierover én het gebed blijven van grote betekenis. Dat waagt van opvoeders een actieve houding. Het belangrijkste is echter dat we door genade innerlijk overtuigd raken van een Bijbelse levensstijl, ook in onze vrije tijd. Een leven met de Heere is zo oneindig rijk. Daar kan geen speelfilm tegenop.

De kijkkast bekeken

Ton gaat achter de computer zitten. Van zijn klasgenoten hoorde hij vandaag dat er een interessante tv-uitzending was gisteren. Hij surft naar "uitzending gemist" en bekijkt alsnog het programma. Niet zo lang geleden waren televisie en computer aparte apparaten. Op de computer kon je geen tv-programma's zien en met de televisie kon je geen tekst verwerken. Tegenwoordig komen heel veel mogelijkheden samen in één apparaat. Het is zelfs mogelijk om op een mobieltje 'tv te kijken'. Wat betekent dit in de praktijk? Zijn argumenten die we vroeger gebruikten tegen het bezit en gebruik van televisie nog wel geldig? Jarenlang konden vaders en moeders het af met de uitspraak: 'Wij halen de wereld niet in huis'. In gezinnen was voor de televisie ('de kijkkast van de duivel') geen plaats. De argumenten achter de afwijzende reactie op de televisie hebben echter nog niets aan waarde ingeboet.

Synode van 1953

De synode van de Gereformeerde Gemeenten van 1953 veroordeelde het gebruik van televisie in de gezinnen, of anderszins tot vermaak. Ook latere synodes hebben in deze zin over het gebruik van de televisie gesproken. Argumenten die in de discussies aan de orde kwamen waren: de televisie brengt slechts leeg amusement, maar bijvoorbeeld ook het misbruik van Gods heilige Naam. Deze besluiten hebben als het ware behoudend gewerkt. Door de televisie uit de gezinnen te weren, voorkwamen ouders dat een stortvloed van werelds, zondig vermaak de gezinnen binnenstroomde. De afwezigheid van televisie had een positief effect de onrust die de televisie zo gemakkelijk veroorzaakt, werd voorkomen. Heel wat gezinnen in Nederland combineren het avondeten met het kijken naar tv-programma's. Kijken met het bord op schoot. De hele avond blijft het beeldscherm aan staan. De gemiddelde Nederlander kijkt ongeveer tienuur televisie per week.

Blik op de buis

Andries Knevel werkt al jaren bij de Evangelische Omroep. Hij heeft verschillende boeken over de televisie geschreven. In zijn boek "De wereld in huis" (1991) schrijft hij: 'Ik ben er echter wel van overtuigd dat televisie in het proces dat sinds het einde van de zestigerjaren ontstaan is, naar een maatschappij zonder normen en waarden, waarin het egoïsme, individualisme en de losbandigheid de boventoon voeren, de belangrijkste 'aanjagende' factor is geweest'. Later, in 1997, schreef Knevel het boek "Blik op de buis". In dit boek geeft hij aan dat onderzoek onder kerkelijke gezinnen die televisie bezitten uitwijst dat de tv drempels verlaagt. Programma's waarvan men weet dat die in het licht van de Bijbel niet bekeken kunnen worden, verslaan onder deze gezinnen hun duizenden. Knevel is sinds het schrijven van "De wereld in huis" alleen nog maar pessimistischer gestemd geraakt, als hij naar het televisiegebruik in de christelijke kring kijkt. De gezinnen die televisie kijken, doen dat nauwelijks selectief. 'Dan druk ik me nog voorzichtig uit', schrijft hij. Hij adviseert gezinnen waar nog geen televisie is met klem om dan ook geen televisie in huis te nemen.

Andere redenen

Behalve dat televisie drempelverlagend werkt en allerlei zonden via beeld en geluid in huis brengt, zijn er nog meer redenen te noemen waarom televisie geen plaats moet hebben in onze gezinnen. De televisie toont ons beelden van de wereld om ons heen en de kijkers denkt al gauw dat deze wereld er zo werkelijk uit ziet. Kijkers meten de beelden niet zo zeer af aan wat zij vinden en weten. Eerder is het omgekeerde waar: de beelden vormen wat wij denken en goed vinden. Dat is wat beeldjournalisten graag zien. Zo noemt Andries Knevel als voorbeeld het euthanasiedebat. Tijdens een interview op televisie wordt een warm voorstander van euthanasie geïntroduceerd als 'onafhankelijk deskundige'. Televisie lijkt de grenzen te zoeken van wat kan en mag. Sterker nog, allerlei programma's zijn erop uit om over de grenzen heen te gaan. Wie de Tien Geboden legt naast de inhoud van televisieprogramma's schrikt van het resultaat. Het overschrijden van grenzen is nu juist iets wat aansluit bij het menselijk hart. Het zou ons moeten doen huiveren. Om nog niet meer te noemen: de televisie doet afbreuk aan de leescultuur. Samen met andere beeldinstrumenten zorgt de TV voor een onophoudelijke stroom aan beeld en geluid en wordt de stilte ruw verstoord. Veel openbare gelegenheden hebben tegenwoordig een scherm hangen. Stilte is nodig, niet alleen om te lezen, maar ook om het gelezene te overdenken. Er lijkt steeds minder tijd over te blijven voor het 'goede' boek.

En nu?

Nu gebruikers van internet allerlei tv-programma's kunnen bekijken via de computer is het nodig dat we als gezinnen bovenstaande argumenten tegen televisie opnieuw helder voor ogen houden. De gevaren zijn niet minder geworden. Nog steeds is het aanbod van televisie en andere media hoofdzakelijk gericht op plat vermaak, op leeg amusement. Een aanslag op onze kostbare genadetijd. Nog steeds is het menselijk hart nieuwsgierig. Een mens wil steeds meer zien. De normen daarbij verbleken. De glijdende schaal treedt in werking. Nog steeds zorgt de televisie ervoor, schokkender dan vroeger, dat de

normen van de kijkers vervagen. De zonde stroomt de huizen en ons denken binnen. De kijker wordt vergiftigd. Tot de dood erop volgt. Al is de verschijningsvorm veranderd van televisie naar computerscherm, toch blijven de inhoudelijke argumenten tegen programma's die geestdodend en zielsverwoestend zijn onverminderd van kracht.

“Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is; zo iemand de wereld liefstreeft, de liefde des Vaders is niet in hem. Want al wat in de wereld is, namelijk de begeerlijkheid des vleses en de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens, is niet uit den Vader, maar is uit de wereld. En de wereld gaat voorbij en haar begeerlijkheid; maar die den wil van God doet, blijft in der eeuwigheid” (1 Johannes 2:15-17).”

De invloed van internet

Media zijn een spiegel van de samenleving. En dan met name van dat deel van de samenleving dat in staat is om informatie via deze media naar buiten te brengen. Vroeg waren dat de mensen in de bovenlaag van de bevolking, omdat alleen zij konden schrijven. Later kwamen daar de uitgevers van kranten en tijdschriften, en de programmamakers op radio en televisie bij. In de 21^e eeuw wordt het aanbod van informatie via de media eigenlijk nergens meer door beperkt. Internet maakt het mogelijk dat iedereen die dat wil, zijn of haar eigen toontje kan meefluiten in de mediakakofonie. In dit artikel willen we nagaan welke gevolgen dat heeft voor de wijze waarop we het medium internet gebruiken. Wat leeft er in die samenleving, waarvan de media een afspiegeling zijn? Met andere woorden, wat komt er uit het hart van de mens in die samenleving voort? De Heere Jezus geeft in Markus 7:20-23 een antwoord op deze vraag: *'En Hij zeide: Hetgeen uitgaat uit den mens, dat ontreinigt den mens. Want van binnen uit het hart der mensen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen, dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontuchtigheid, een boos oog, lastering, hovaardij, onverstand. Al deze boze dingen komen voort van binnen, en ontreinigen den mens'*. Het is zeker waar dat het hart van de mens door Gods weerhoudende genade in algemene zin ook goede, nuttige en mooie zaken voortbrengt, en die kunnen we op internet ook in ruime mate vinden. Maar net zo zeker is het dat daarnaast alle zonden die hier door Christus worden genoemd, via het wereldwijde web onze huizen binnen kunnen komen. Een blik op een website als YouTube, waar iedereen zijn videootjes op kan zetten, is in dit verband veelzeggend.

Beïnvloeding

Media weerspiegelen niet alleen de ontwikkelingen in de samenleving, ze beïnvloeden ze ook. Nieuwe inzichten worden via de media verspreid, en vinden hun weg via de ogen en oren naar de hoofden en harten van mensen. Middelijkerwijs was de beschikbaarheid van de media, door de uitvinding van de boekdrukkunst, er de oorzaak van dat Luthers 95 stellingen binnen een paar maanden bekend waren in heel West-Europa. Welke beïnvloeding gaat er dan uit van een medium als internet? Ongetwijfeld moeten we het positief waarderen dat veel nuttige en goede informatie door internet breed beschikbaar komt. Maar tegelijk mogen we er onze ogen niet voor sluiten dat de keerzijde van het world-wide-web, als doorgeefluik van de door de Heere Jezus in Markus 7 genoemde zonden, zijn effect niet mist. De vorst der duisternis heeft er met de komst van internet een geweldig arsenaal aan hulpmiddelen bij gekregen, om tijd, hoofd en hart te vullen

met het hier en het nu, met de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens. Nog nooit is het hem zo gemakkelijk gemaakt om de oor- en oogpoort van vrijwel ieder mens te bereiken met alles wat God verbiedt, maar wat wel aansluiting vindt op ons hart. Om zo onze gewetens af te stompen met continue uitingen van zonde, waar we meer en meer aan gewend dreigen te raken. Soms zelfs zo dat zielen verwoest worden, en huwelijken en sociale verbanden ontwricht raken door bijvoorbeeld porno- en spelverslaving.

Beschermen

Als we ons bewust zijn van het sluipende gevaar van deze beïnvloeding, moet dat gevolgen hebben voor de wijze waarop we met internet omgaan. Het eerste dat in dit verband aandacht behoeft, is dat we ons zo goed mogelijk tegen de ergste uitwassen beschermen, door middel van filtering. Hoewel een filter nooit 100 % bescherming kan bieden, is het een onmisbaar hulpmiddel om het kwade zo veel als mogelijk is te weren. Er zijn in Nederland drie aanbieders van gefilterd internet: Filtnet, Kliksafe en Solcon. De drie aanbieders hebben gemeen dat ze Pornografie en Godslastering zoveel mogelijk proberen te weren, maar verder verschilt hun aanpak nogal sterk. Via Filtnet en Solcon kunnen de meeste televisieprogramma's gewoon bekeken worden, terwijl alleen Kliksafe zaken als topsport, films, geweldspellen en vrijwel alle televisieprogramma's blokkeert. Websites als de al genoemde You Tube worden door Solcon en Filtnet doorgelaten, maar door Kliksafe tegengehouden vanwege de heel vaak ontoelaatbare inhoud.

Misverstanden

De praktijk wijst uit dat er rondom internetfiltering wel wat misverstanden bestaan, alsof er met een filter bijna niets meer beschikbaar is, zodat het eigenlijk maar als een blok aan het been fungeert. De werkelijkheid is echter dat wie internet nodig heeft voor studie of beroep, met alle drie de filteraanbieders heel goed uit de voeten kan, en in de praktijk altijd toegang heeft tot de informatie die nodig is. Wie zich echter in de sfeer van sport en entertainment begeeft, zal inderdaad veel frequenter tegen de grenzen van het filter aanlopen.

On-Bijbels

Filters zijn niet perfect. Soms laten ze informatie door die beslist geblokkeerd had moeten worden. Een enkele keer houden ze ook pagina's tegen die doorgelaten hadden kunnen worden. We mogen dan ook zeker niet veronderstellen dat we door middel van filtering alle gevaren die aan internetgebruik kleven het hoofd hebben geboden. Desalniettemin kan het niet zo zijn dat we bidden 'Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze', en dat we ons tegelijkertijd door internettoegang zonder filter blootstellen aan de aanvallen van de vorst der duisternis, die het altijd gemunt heeft op onze ondergang. Paulus houdt ons in dit verband voor: '*En geeft den duivel geen plaats*' (Efeze 4:27). Wie een open internettoegang in huis heeft, negeert de waarschuwing van de apostel, en handelt daarmee on-Bijbels en onverantwoord. 'Zo dan, die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle' (I Korinthe 10:12). En bij de keuze van het filter heeft Kliksafe de voorkeur, mede omdat het ook de mogelijkheid van televisie kijken via

internet behoorlijk inperkt.

Vreze des HEEREN

Het blijft nodig dat ouders toezicht houden op de kinderen en op elkaar. Matigheid en soberheid in het gebruik van internet blijft een goede zaak. Dat kan bijvoorbeeld tot uitdrukking komen in de hoeveelheid tijd die we eraan besteden. Verder blijft selectie nodig. Beperken we ons tot datgene wat nuttig is, of gebruiken we het world wide web ook als tijdverdrijf? Maar ook bij al dergelijke nuttige en noodzakelijke maatregelen moeten we beseffen dat dit het ultieme antwoord niet kan zijn. Komt er ook in de wijze waarop we internet gebruiken iets van openbaar dat we een vreemdeling zijn hier beneden? Dat we weliswaar in deze wereld onze door God gegeven Plaats innemen, en toch in onze handel en wandel laten blijken niet van deze wereld te zijn? Toen Jozef werd geconfronteerd met een aanhoudende verleiding door de vrouw van Potifar, antwoordde hij: "...hoe zoude ik dan dit een zo groot kwaad doen, en zondigen tegen God!" (Genesis 39:9b). Hij vreesde den HEERE, en dat weerhield hem van het kwaad. Met minder kan het niet.

Investeren in goed contact

Nog nooit k er een tijd geweest waarin het zo gemakkelijk was om contacten te onderhouden als nu. Via telefoon, email, MSN, Hyves en aanverwante hulpmiddelen kunnen moeiteloos tientallen, zo niet honderden relaties met andere mensen worden onderhouden. Welke gevolgen heeft dat voor de mate waarin, en de wijze waarop wordt gecommuniceerd? En hoe verhoudt zich dat tot wat Gods Woord, hierover zegt? Over deze vragen willen we ons in dit artikel buigen.

Ingeschapen

Communicatie is de mens ingeschapen. De HEERE sprak immers al voor de zondeval: 'Het is niet goed dat de mens alleen zij...' (Genesis 2:18). God schiep de mens in relatie tot zijn Schepper, én tot zijn naaste. Oorspronkelijk sprak men alleen 'van aangezicht tot aangezicht', en moesten degenen die communiceerden zich dus op dezelfde tijd op dezelfde plaats bevinden. Dat de mens hulpmiddelen (media) gebruikt om deze beperkingen van tijd en plaats te overkomen, is niet nieuw. Kleitabletten, papyrus, boekdrukkunst, telegrafie, telefoon en internet zorgden voor belangrijke veranderingen in de wijze waarop mensen onderlinge contacten onderhielden, en daarmee voor belangrijke maatschappelijke veranderingen. Veel van deze hulpmiddelen worden door ons dankbaar gebruikt. We rekenen ze onder de goede gaven die de HEERE na de zondeval in zijn algemene goedheid heeft gelaten. Dat neemt niet weg dat al onze communicatie, onafhankelijk van het al of niet gebruiken van media, gestempeld is door de zonde.

Invloed

Nieuwe mogelijkheden voor communicatie worden eigenlijk altijd gretig gebruikt. De Stichting Internetreclame, die bezoekersaantallen van websites bijhoudt, heeft onderzocht dat de sites van Hyves en die van MSN Messenger beide in de top drie staan van meest bezochte websites in Nederland. Veel ouders hebben dit soort onderzoeken echter niet nodig om te weten dat jongeren ontzettend veel communiceren via het

mobieltje, MSN en Hyves. Hoe moeten we hier tegenover staan? In de eerste plaats moeten we vaststellen dat deze media op zichzelf niet verkeerd zijn. Dat ze mede in dienst van de zonde staan, is niet direct een reden om ze af te wijzen. Het is de telefoon immers niet aan te rekenen als iemand via dit medium zonde bedrijft. Maar hiermee is niet alles gezegd. Er zijn wel degelijk enkele aspecten te noemen waardoor de invloed van communicatiekanalen als Hyves, MSN, SMS en dergelijke verschilt van andere vormen van communicatie. We willen er een paar noemen:

1. Het blijkt dat de drempel om dingen tegen elkaar te zeggen lager is als er elektronisch wordt gecommuniceerd. Dat kan positief zijn, maar dat is het vaak niet. Hyves, MSN en sms-en, en ook email zijn snelle media, niet bedoeld om lang na te denken over wat je zegt, en bovendien zie je niet direct welk effect een opmerking op iemand heeft. Mede hierdoor worden grenzen van het toelaatbare gemakkelijker overschreden.
2. Via Hyves presenteert iemand zich aan (een deel van) de wereld. Jongeren zijn zich dat goed bewust, en laten zichzelf dan ook zo aantrekkelijk mogelijk zien. Maar al te vaak ademt de Hyves-pagina van ook kerkelijke jongeren een sfeer die de apostel Jakobus typeert met 'een vriendschap der wereld, die een vijandschap Gods is' (Jakobus 4:4).
3. Hyves en MSN zijn, in tegenstelling tot SMS, gratis diensten. De aanbieders van deze diensten genereren hun inkomsten uit reclameboodschappen, die via deze media voortdurend worden getoond. Deze reclame is afgestemd op de interesse van de gemiddelde Nederlandse jongere, en daarmee op een levensstijl die veelal recht tegen Gods Woord ingaat. Het is niet denkbeeldig dat deze gestage druppel zijn uitwerking op het geweten van mensen niet mist.
4. Door Hyves, MSN, mobiele telefoon en email zijn we meer gaan communiceren, soms buitensporig veel meer. Met Twitter, de nieuwste loot aan de stam van sociale netwerktoepassingen, is het zelfs de bedoeling om via een uitgekende samenwerking van mobiele telefoon en internet iedereen die dat wil de hele dag door op de hoogte te houden van je reilen en zeilen. Overmatig veel spreken staat in de Bijbel altijd in een negatieve context, en wordt in verband gebracht met 'klapachtigheid' (Job 11:2), 'overtreding' (Spreuken 10:19), 'zot' (Prediker 5:2), 'ijdelheid' (Prediker 5:6), 'dwaas' (Prediker 10:14).

Opvoeding

De slogan van Hyves is 'Always in touch with your friends' (altijd in aanraking met je vrienden). Dit geldt ook voor MSN. Veel jongeren zijn automatisch in contact met hun vrienden zodra ze de computer aanzetten. Welk effect heeft dit op de persoonlijkheidsvorming van jongeren? De Bijbel spreekt over opvoeden als het overdragen van kennis, waarden en normen van ouderen naar jongeren, in een gezagsrelatie. Opvoeden is gericht op de zelfstandigheid van kinderen en jongeren op weg naar de volwassenheid. In dat kader zal als het goed is de invloed van ouders in de loop van de tijd afnemen. De

mens zal immers vader en moeder verlaten (Genesis 2:24). Met het afnemen van de invloed van ouders, neemt de invloed van anderen, waaronder de vriendengroep toe. Dat is normaal. Maar door sociale netwerken via MSN en Hyves nemen de contacten met zijn of haar leeftijdgenoten sterk toe. De hele vriendengroep zit bij wijze van spreken op de slaapkamer van de jongere, zodra hij of zij daar zijn computer aanzet. Hier dreigen de juiste verhoudingen behoorlijk zoek te raken, en kan gaandeweg een levensstijl ontstaan waar ouders meer en meer aan de zijlijn komen te staan. Dat is volkomen on-Bijbels.

Matigheid en toezicht

Hoewel dit artikel focust op de mogelijke negatieve effecten van Hyves en MSN, is daarmee niet gezegd dat we alle communicatie via deze media moeten afwijzen. Er kan op een goede en eerlijke manier gebruik van worden gemaakt. Maar laten we wel waakzaam zijn. In de eerste plaats is een levenshouding van matigheid geboden in het gebruik ervan. Dat kan hieruit blijken dat ouders hun kinderen hier niet te jong gebruik laten maken, maar ze interesseren voor andere en betere vormen van contact. Dat kan bijvoorbeeld door het huis open te stellen voor vrienden, door goede contacten te stimuleren, en door de interesse te wekken voor goede vormen van tijdsbesteding. Er is geen goede reden om kinderen die nog op de lagere school zitten te laten 'Hyves-en', MSN-en, of uitgebreid te laten e-mailen met jan en alleman. Verder is het goed om duidelijke grenzen te stellen aan de tijd die tieners aan MSN en dergelijke besteden, en die ook te bewaken. Een gezonde vorm van toezicht is in dit verband nuttig. Het is normaal dat ouders geïnteresseerd zijn in de contacten die hun kinderen onderhouden, ook via Hyves en MSN. Je hoeft er als ouder geen verstand van te hebben om met enige regelmaat aan je kind te wagen zijn of haar Hyves-pagina of MSN-contactenlijst te laten zien. Toezicht wordt overigens wel heel moeilijk als de PC of laptop op de slaapkamer staat. Om meer dan een reden is dat dan ook niet aan te raden.

E-mobiel

Er bestaat een goede mogelijkheid enigszins toezicht te houden op het bel- en sms-gedrag van kinderen, door een gezinsabonnement af te sluiten bij E-mobiel. Hier bestaat de mogelijkheid om de belkosten per maand aan een limiet te binden, waardoor kinderen leren zuinig met hun sms-jes en belminuten om te gaan, en dus eerst een keer na te denken voordat ze sms-en of bellen. Verder biedt E-mobiel de mogelijkheid om inzicht te krijgen in de nummers naar wie gebeld of ge-smst wordt, en om in te stellen of een mobiel wel of geen internettoegang heeft. Als internettoegang is toegestaan, dan is dat gefilterd.

Mogelijk bij God

Het is goed om als ouders na te denken over het mediagebruik van de kinderen, en hier bewust mee bezig te zijn. Drie dingen mogen we hierbij echter niet uit het oog verliezen:

1. Als we een houding van matigheid met betrekking tot mediagebruik voorstaan, zullen ouders zelf hierin het goede voorbeeld moeten geven. En dat beperkt zich niet tot mediagebruik. Het gaat hierom dat ouders in heel hun levenswandel er

- iets van laten zien dat de dienst van de Heere hen ernst is. En dat Zijn geboden niet zwaar zijn, maar dat juist in het houden van die groot loon is (Psalm 19:12).
2. Regels en afspraken alleen zijn niet genoeg. Het gesprek met de kinderen is en blijft van het allergrootste belang. Daarin laten ouders merken dat ze hun kinderen serieus nemen, en er begrip voor hebben dat kinderen teleurgesteld zijn als zij bepaalde dingen niet mogen die anderen wel worden toegestaan. Maar daarin kunnen ouders ook uitleggen waarom ze toch vasthouden aan de afstandelijke houding ten opzichte van de media. Het behoeft geen uitleg dat zulke gesprekken alleen vruchtbaar zijn in een sfeer van vertrouwen, welgemeende aandacht, oprechte belangstelling en een goed contact tussen ouders en kinderen. Daarvoor zijn ouders verantwoordelijk.
 3. En als we alles gedaan hebben wat we moesten doen? Misschien zullen onze kinderen dan later kunnen zeggen: 'Al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jonkheid af' (Markus 10:20). De rijke jongeling ging echter bedroefd weg, omdat hij God niet werkelijk vreesde, en daarom alles miste. Tevergeefs hebben we gewaakt als de Heere niet Zelf de stad bewaakt (Psalm 127:l). Iedere dag opnieuw is het nodig onze kinderen op te dragen aan de troon van Gods genade. Niet alleen om bewaring, maar ook om bekering. 'Bij de mensen is het onmogelijk, maar niet bij God; want alle dingen zijn mogelijk bij God' (Markus 10:27).

(DV wordt vervolgd)

Commissie Moderne Media

**L.A. Kroon
Harzstraat 26
3446 DM Woerden**